

Zachariášovi je do zpěvu. A jakpak by nebylo. Zastihujeme tohoto úctyhodného šedivého muže v mimořádném okamžiku, jakých není za život mnoho. Zachariáš se raduje z narození syna. Jeho radost je o to větší, že Zachariášovo manželství s Alžbětou bylo po dlouhá léta bezdětné. Však také Zachariáš ani nechtěl té dobré novině zprvu věřit. Když se dozvěděl o Alžbětině těhotenství, vedl pořád dokola své pochybovačné řeči, až řeč úplně ztratil. Teprve když se synek narodil, řeč se Zachariášovi vrátila. „Bude se jmenovat Jan,“ oznamuje šťastný otec chlapcovo jméno.

Zachariášovi je do zpěvu a tak zpívá. ***Pochválen buď Hospodin, Bůh Izraele, neboť navštívil a vykoupil svůj lid.*** (68)

Je to písnička o adventu, o Božím příchodu mezi lidi. Bůh přišel na návštěvu, ale ne na nějakou obyčejnou návštěvu, vypít kávu a popovídat si. Je to návštěva vzácná a významná, návštěva, od níž se mnoho očekává. Asi jako když se generál zajde podívat do nějaké zapadlé strážnice. Nečeká pohoštění, nýbrž se chce na vlastní oči přesvědčit, zdali je na stráži vše v pořádku, a pokud vše v pořádku není, postará se o nápravu. Takto navštěvuje Pán Bůh svůj lid – zjišťuje, jsou-li naše lidské, naše mezilidské záležitosti v pořádku, a nejsou-li, stará se o jejich nápravu.

Pochválen buď Hospodin, Bůh Izraele, neboť navštívil a vykoupil svůj lid.

Zachariáš zpívá písničku o Božím zájmu. Bůh se zajímá o lidi, chodí k nim na návštěvu. Protože, jak bychom dopadli, kdyby Bůh k nám přestal chodit? Jak bychom dopadli, kdybychom přestali zpívat adventní písničky a kdybychom přestali vyhlížet Boží příchod? Hledáme, pátráme, očekáváme, kdy už Bůh přijde, kdy vstoupí do našich životů a do našich domácností. Přímo slídíme po tom, kdy Hospodin pohne naším údělem. A naše očekávání narůstá, jak budou po nadcházející neděle ukazovat přibývajících svíce na adventním svícnu.

Pochválen buď Hospodin, Bůh Izraele, neboť navštívil a vykoupil svůj lid. Je to jenom jedna píseň z mnoha. Zachariáš není první, kdo zpívá chvalozpěv Hospodinu. Mnoho lidí před ním a mnoho lidí po něm zanotovalo v tomtéž stylu. Písničky ku chvále Boží. Jsou to písničky o velikém příběhu, který se započal kdysi dávno u Abrahama. Není to zaprášená, zapomenutá historie. Neboť Bůh nezapomíná tak snadno jako lidé. Proto o něm Zachariáš zpívá:

Rozpomenu se na svou svatou smlouvu, na přísahu, kterou učinil našemu otci Abrahamovi, že nám dopřeje, abychom vysvobozeni z rukou nepřátel a prosti strachu jej zbožně a spravedlivě ctili po všechny dny svého života.

(72-75)

Lidstvo nemá bezcílně bloumat a potloukat se od jednoho božstva k druhému, od jedné ideologie k další. Jeden Bůh stačí. On je dárce života, v něm získává život svou plnost. On je alfa i omega. A

není lepší na tom světě, nežli Boha ctíti.

Začalo to Abrahamem, pak tuto víru zdědilo jeho potomstvo, vyvolený národ izraelský. A pokračuje se dál – Bůh je vzýván a uctíván i mnohými příslušníky jiných národů. (Což je i náš případ.)

Bůh navštívil svůj lid. Bůh si vytváří svůj lid, tím že přichází na pomoc obyčejným lidem, těm, kdo jsou v úzkých, a probouzí v nich důvěru, že nejsou ztraceni. Je to veliký příběh o tom, jak lidé potkávají Boha, jak jej vítají jako vzácného hosta ve svých srdcích a jak mu vzdávají slávu a čest. Zachariáš má o čem zpívat. V době, kdy většina jeho krajanů živoří v chudobě, v době, kdy zemi okupují cizí vojska, v době, kdy se nedá věřit domácím politickým představitelům, natož namyšlenému císaři v Římě, Zachariáš zpívá, že to tak nezůstane. Vždyť už se tolikrát v onom velikém dějinném příběhu ukázalo, že kdo se ocitl v bezvýchodné situaci, přeci díky Bohu může jít dál. Odpuštění vin, slitování, milosrdenství našeho Boha se tomu říká. Neplodný bezzemek Abraham se stává otcem a usazuje se ve vlastní zemi. Uprchlík Jákob se vrací domů s požehnáním. Josef unikne o vlásek smrti a následně svou moudrostí zachrání světovou velmoc. Mojžíš s holí v ruce pouhým slovem vyvede svůj národ z otroctví. Opevněné Jericho je dobyt bez boje. Mladíček David porazí obra. Osamocený Eliáš zesměšní přesilu pohanských kněží. Porazený lid přežije ve vyhnanství a sepíše si nádherné svaté Písmo. Makabejští povstalci si vyvzdorují na řeckých vládcích očistu chrámu od pohanské modloslužby. A to jsem mluvil jen o těch nejvýraznějších událostech, tisíce a tisíce jiných, zaznamenaných i nezaznamenaných, jsem z onoho velkého příběhu nezmínil. Příběh Boha a lidí je tak velký, že jej nelze celý postihnout.

Když nestačí popis, Zachariáš zpívá. Není důležité vyjmenovat jednotlivosti. Je důležité vzdát díky tomu, k němuž se celý veliký příběh vztahuje. ***Pochválen buď Hospodin, Bůh Izraele, neboť navštívil a vykoupil svůj lid.***

Ale zde

se zastavme a rozhlédněme se. Proč vlastně Zachariáš zpívá? Co jej přimělo pozvednout hlas? Stala se zase nějaká veliká a slavná událost, srovnatelná s těmi, které jsem před chvílí vypočetl? Nikoliv. Narodilo se dítě. Do toho veliké příběhu Boha a lidí se narodilo jedno malinké dítě. Zachariáš si ale troufá vidět ve svém synu víc než jen obyčejné děcko. (Což ostatně dělávají rodičové běžně: Právě naše dítě je něčím zvláštní, výjimečné, právě ono ve světě něčeho jedinečného dokáže.) Zachariáš však nevyjadřuje pouhé přání milujících rodičů.

Jeho otec Zachariáš byl naplněn Duchem svatým a takto prorocky mluvil.

(67)

Zachariáš

byl zbožný muž, hodně přemýšlel o velikém příběhu Boha a lidí a nenechávalo jej klidným, že příběh nabral špatný směr. Vždyť tolika poctivým lidem se špatně žije, tolik spravedlivých zakouší bezpráví, tolika šikovným lidem bída nedovolí rozvinout své nadání. Takhle přeci život nemůže dál pokračovat. Je na čase začít zpívat i o tom, že nastává změna. Je třeba se chystat, že přijde tolik očekávaný Vykupitel, Mesiáš. Stará generace to už asi naplno nestihne, ale mladí mají šanci něco změnit. Malému Janovi do kolíčky tatínek šeptá:

A ty, synu, budeš nazván prorokem nejvyššího, neboť půjdeš před Pánem připravit cestu a dal jeho lidu poznat spásu v odpuštění hříchů.

(76)

Malý chlapec se stává součástí velikého příběhu. Neboť z malých a prostých lidí, jako jsme my, se skládají velké dějiny. Nestojíme stranou Božího díla ve světě, ani naše děti ne.

Zachariáš zpívá o slibných začátcích. Přichází cosi nového. Je advent. S každým narozeným člověkem přichází něco nového, nové Boží působení. Nový vztah mezi Stvořitelem a jeho dítětem, vztah více či méně uvědomovaný. A Zachariáš dozpívá. Evangelista Lukáš potřeboval 12 veršů, aby zapsal jeho píseň. A tentýž Lukáš si vystačil s jedním jediným veršem, aby popsal celé Janovo dětství a dospívání. ***Chlapec rostl a sílil na duchu; a žil na poušti až do dne, kdy vystoupil před Izrael.*** (80) Co všechno se odehrávalo v oněch letech? Jak se vyvíjel Janův vztah k rodičům, jak zrál jeho vztah k nebeskému Otci? Nevíme, ale leccos si můžeme domyslet.

Jan se narodil do dobře situované rodiny. Jeho otec byl vysokým náboženským úředníkem. Pracoval jako kněz v ústředním jeruzalémském chrámu. Nejenže měl nadprůměrné příjmy, zřejmě se díky svému povolání těšil i značné důvěře veřejnosti. Takové spojení důvěry a bohatství bývá podnes vzácné. Malý Jan vyrůstal ve spořádaných poměrech. Jakožto jedináček a navíc dítě starých rodičů byl Jan zřejmě vydatně hýčkán a zahrnován všemožnou péčí hmotnou i duchovní. Okolí od něj proto asi hodně očekávalo. „Z toho chlapce jistě něco bude, taková slušná, vzdělaná rodina.“ A skutečně vše se slibně rýsovalo. Jak čteme – ***chlapec rostl a sílil na duchu.***

Jenže pak to přišlo, zlom. Nadějný rozjezd nabral jiný směr. Jednoho dne se Jan sebral a odešel z domu

a žil na poušti až do dne, kdy předstoupil před Izrael.

Místo aby pokračoval v úctyhodné rodové tradici a stal se knězem v hlavním městě, odchází do pustiny a sám pustne. Vzdá se běžného oděvu a oděje se do podřadné velbloudí kůže. (Asi jako si žebraví středověcí mniši na sebe brali pytlouinu.) Ani se stravou si hlavu moc neláme, pojídá to, co najde. Kobylky a med divokých včel. Výrazněji snad nelze vyjádřit odstup od dřívějšího života. Jak musely být zklamány pohledy všech, kdo přihlíželi Janovu dospívání? A jak asi reagovali na Janův odchod jeho rodiče? Dožili se jej vůbec? A pokud ano, museli zápasit s velikou hořkostí? Takovou nezajištěnou budoucnost si pro své dítě určitě. A co Zachariáš – vzpomněl si ještě na svou písničku?

A ty, synu, budeš nazván prorokem nejvyššího, neboť půjdeš před Pánem připravit cestu a dal jeho lidu poznat spásu v odpuštění hříchů.

Sestry a bratři, divně se poskládaly události v Janově životě. Na začátku je obrovská radost a očekávání, na začátku zní chvalozpěv ***Pochválen buď Hospodin, Bůh Izraele.*** Zachariáš slaví svůj zvláštní advent. Raduje se z příchodu syna na svět, z blízkosti Boží přízně. Ale pak syn jde svou cestou, nevypočitatelnou cestou jako každé dítě. Ale co je důležité, je to cesta hledání Boha a své vlastní odpovědnosti před ním. A my jen žasneme, jak velmi Jan chystal cestu Pánu. Svým kázáním o blížícím se Božím království zaujal Ježíše Nazaretského, namočil jej do té zvěsti, pak jej osobně pokřtil v Jordánu a předcházel jej dokonce i na cestě utrpení, když za svou veřejnou činnost a službu Bohu zahynul rukou kata. Toto na začátku nikdo nečekal. Na začátku však byla velká důvěra k Bohu.

Pochválen buď Hospodin, Bůh Izraele.

A to je advent. Ve svých životech očekáváme, co přijde. Očekáváme, jak nás Bůh navštíví. A on skutečně přichází, ale jeho příchod vypadá jinak, než jsme plánovali. Vstupuje po svém do života našich, do života našich dětí, do života našeho sboru. Ale pořád, pořád lze očekávat, že si Bůh malé lidi zapojí do svého velikého příběhu. Do příběhu záchrany. Do příběhu, v němž se potkávají víra, naděje a láska. Amen.

Izajáš 43,16-21 273; 611; 261; 276; 672 Filipským 4,4n

Kázání na 1. adventní neděli, 28. listopadu 2010.